

blevne inddragne, og for det tredje, at Amtets Kommuner ere gaaede Glip af et Statstilskud paa over 210,000 Kr. ved ikke at faa Degnetienden afløst efter Tiendeloven af 1903.

Høhveriafgiften i Frederiksborg Distrikt har været Genstand for Kommissionens særlige Opmærksomhed som en af de Jordebogsafgifter til Staten, der vakte den største Kritik og Misnøje. Som meddelt af den ærede Ordfører og den ærede sidste Taler har Høhveriet været Genstand for Afløsning mod meget forskellige Afgifter. Jeg kan saaledes nævne, at det i Kronborg Amt i Aarene 1788—96 blev afløst for en aarlig Afgift af 1 Mark pr. Td. Hartkorn, medens den tilsvarende Afgift i Frederiksborg Amt var 2 Mark. Afgiften har været nede paa 8 Skilling for Slagslunde, Gandløse og Farum. I det hele er Høhveriafgiftsvederlaget gennem Tiderne blevet beregnet paa 7 forskellige Maader. Det er kun naturligt, at dette har skabt megen Utilfredshed, og særlig føler man sig forfordelt ved de saakaldte mindelige Overenskomster, som i Aaret 1834, tror jeg, ere blevne afsluttede ved Økonomikommisionens Medvirkning, og som afløste Forpligtelsen mod en aarlig Ydelse af 1 Td. Havre pr. Td. Hartkorn. Man hævder — og det kom det ærede Medlem fra Frederikssund (L. Pedersen) ogsaa ind paa —, at disse Overenskomster slet ikke vare mindelige, slet ikke frivillige, men at de bleve aftvungne Arvefæsterne, og at det blev lovet dem, at i Tilfælde af, at andre fik en billigere Afløsning end 1 Td. Havre pr. Td. Hartkorn, skulde denne billigere Afløsning ogsaa komme dem til gode, som havde afløst til den dyrere Pris. Da saa Høhveriet i 1853 blev afløst til den langt billigere Pris af 2 Kr. 50 Øre pr. Td. Hartkorn, mene de Arvefæstere, der fik den dyrere Afløsning i 1834, at have Krav paa en betydelig Nedsættelse i Henhold til Økonomikommisionens Løfte.

Jeg skal ikke gaa nærmere ind paa Detailler, men kun paapege, at der ved de forskellige Afgifter mod meget forskellige Vederlag — undertiden ere disse forskellige Afløsninger foregaaede med kun faa Aars Mellemrum — er begaaet Uret mod mange af Arvefæsterne. I Kommissionens Betænkning hedder det, at Staten, set fra Moralens og Billighedens Standpunkt, kan have Opfordring til i de forpligtedes Favør i nogen Grad at udjævne denne Ulighed, og Lovforslaget foreslaar, at Værdien af Høhverivederlaget, for saa vidt det udgør

1 Td. Havre pr. Td. Hartkorn, nedsættes med 30 pCt. Det forekommer imidlertid mig, ligesom den sidste ærede Taler, tvivlsomt, om den foreslaaede Nedsættelse fuldt ud raader Bod paa den skete Uret.

Og endnu mere tvivlende stiller jeg mig overfor Spørgsmaalet om, hvorvidt Nedsættelsen med de 20 pCt. med Hensyn til Havrelandgilde i Hørsholm Distrikt er tilstrækkelig. Som det er oplyst i Kommissionens Betænkning, blev den i de oprindelige Arvefæsteskedter paalagte Landgilde af Rug, Byg og Havre i 1771 af Rentekammeret omskrevet til en Ydelse alene i Havre. Betænkningen fastslaar, at Rentekammeret undlod at indhente et udtrykkeligt Samtykke fra Fæstebønderne til denne Forandring, at Rentekammeret paa egen Haand har foretaget Konverteringen. Der kan, hedder det i Betænkningen, ikke rejses Diskussion om, at en saadan Forandring er uberettiget, og at det er naturligt, at Arvefæsterne føle sig brøstholdne ved Rentekammerets egenmægtigt foretagne Forandring i de oprindelige Kontraktforhold. Det drejer sig nemlig ikke om Smaasummer, idet der aarlig for Tiden betaales ca. 8,200 Kr., medens der kun burde betaales ca. 6,000 Kr., hvorved der fremkommer en Difference i Arvefæsternes Disfavør af 2,200 Kr. Altsaa, det Beløb, Arvefæsterne ved denne Omskrivning af Landgilden til en Ydelse alene i Havre i Stedet for en Ydelse i de 3 Kornsorter komme til at yde mere, end de skulde, andrager for Tiden ca. 37 pCt. af hele den Afgift, der ydes. Som Erstatning for den Uretfærdighed, der i en lang Aarrække er gjort mod Arvefæsterne i Hørsholm Distrikt, foreslaas der nu, at Havrelandgilden skal nedsættes med 20 pCt., men jeg kan ikke erkende, at denne Nedsættelse giver dem, hvad de med Billighed kunne forlange. Det kan vel ikke regnes ud, hvor stor Uret hver enkelt Arvefæster har lidt, men det synes mig dog ubilligt kun at nedsætte med 20 pCt., naar der ud fra en Gennemsnitsberegning fremkommer en Difference af 37 pCt. i Arvefæsternes Disfavør. Ganske vist vil en Gennemsnitsberegning umuligt kunne gøre Ret og Skel til alle Sider, idet nogle have tabt mere, nogle mindre, men naar man betænker den Uret, Staten nu snart i 150 Aar har øvet mod Arvefæsterne i Hørsholm Distrikt, synes jeg, man burde gaa med til en noget større Nedsættelse.

Efter Lovforslaget skal Afløsningssummen første Gang betaales 1ste Termin 1913, og Arvefæsterne ville saaledes i